

De Haagse politiek over het Onderwijs door Gert Plomp

- Overheveling buitenonderhoud
- Kleine scholentoeslag
- Korting Gemeentefonds (motie Buma)

Overheveling buitenonderhoud

De Tweede Kamer ging akkoord met het wetsvoorstel om het buitenonderhoud naar de schoolbesturen over te hevelen. Dat betekent vrijwel zeker dat deze taak op 1 januari 2015 bij de gemeenten weggaat en de schoolbesturen zelf verantwoordelijk worden voor het buitenonderhoud. De meeste Kamerleden vinden de overheveling een goede zaak omdat veel rompslomp voorkomen wordt als binnen- en buitenonderhoud in één hand komen. Een aantal Kamerleden vraagt zich af of schoolbesturen wel voldoende financiële slagkracht hebben. Ze willen voorkomen dat kleine scholen met grote risico's opgezadeld worden.

Renovatie niet in wet opgenomen

Renovatie is nog niet in de wet geregeld. Staatssecretaris Dekker vindt dat de VNG en de PO Raad hierover gezamenlijk afspraken moeten maken. Alleen als VNG en PO Raad er niet uitkomen dan overweegt hij een regeling in te stellen waardoor er alsnog richtlijnen komen. De VNG en de PO Raad moeten hierdoor samen in overleg. Een van de punten die hierbij besproken gaat worden, is de kwaliteit van de schoolgebouwen. Volgens de PO Raad zijn veel schoolgebouwen nu ondermaats. Met (vervangende) nieuwbouw alleen blijken er niet voldoende goede schoolgebouwen bij te komen om dat probleem op te lossen.

Ruimte OK verzorgt voorlichting

Ruimte OK licht de betrokken partijen voor. Dat is op verzoek van het ministerie van OCW. De voorlichting is bedoeld om de overdracht zo goed mogelijk en in onderling overleg tussen schoolbesturen en gemeenten te laten verlopen. De activiteiten – variërend van handreikingen tot voorlichtingsbijeenkomsten in 2014 - zijn dan ook in nauw overleg met de PO-Raad gepland en afgestemd met de VNG. Ruimte-OK verwacht dat de overheveling op lokaal niveau allerlei ontwikkelingen zal losmaken die afgestemd moeten worden. In eerste instantie is de voorlichting gericht op de schoolbesturen.

Standpunt LVO

Eén van de zorgen die de LVO heeft, is of vooral de kleine schoolbesturen voldoende budget krijgen om het onderhoud op een goede manier uit te voeren. Er is een overgangsregeling gemaakt die schoolbesturen met oude schoolgebouwen extra middelen geeft. Of die afdoende zijn, is nog niet bekend. Het is van belang dat schoolbesturen hun gebouwen goed kunnen onderhouden. Achterstallig onderhoud kan tot versnelde vervanging van schoolgebouwen leiden. Ook is het geen goede zaak dat er rond de renovatie nog niets geregeld is. Zoals het er nu uitziet is renovatie onderdeel van het onderhoud en dat komt voor rekening van het schoolbestuur.

Kleinescholentoeslag

Naar aanleiding van het advies van de Onderwijsraad om de opheffingsnorm voor basisscholen te verhogen, heeft staatssecretaris Dekker het voornemen om de kleinescholentoeslag om te zetten in een samenwerkingstoelage.

Toeslag blijft in de regio

Schoolbesturen hoeven niet afwachtend te zijn bij het starten met regionale samenwerking om de gevolgen van leerlingendaling aan te pakken. Dit schrijft staatssecretaris Sander Dekker (Onderwijs) in een brief aan de Tweede Kamer. Daaruit blijkt dat de kleinescholentoeslag in de regio blijft. Wel krijgen scholen de 'niet vrijblijvende verplichting' om samen te werken. Dat liet staatssecretaris Sander Dekker (Onderwijs) woensdag 5 februari in een debat in de Tweede Kamer weten.

Niet afwachten

De staatssecretaris constateert dat schoolbesturen nu soms een afwachtende houding aannemen als het gaat om samenwerking, omdat zij onzeker zijn over de toekomst van de kleinescholentoeslag. Hij schrijft: De kleinescholentoeslag wordt teruggeven aan de schoolbesturen. Bij de teruggave van de kleinescholentoeslag wordt de hoogte van het nieuwe budget bepaald aan de hand van de peildatum 1 augustus 2013. Nu starten met regionale samenwerking om de gevolgen van leerlingendaling aan te pakken, leidt daarom niet tot nadeel in de toekomst.

Meer duidelijkheid na april

In april 2014 komt de staatssecretaris met een voorstel om de regels rondom de samenwerkingschool aan te passen. Daarin betreft hij een advies van het Centrum voor Onderwijsrecht over de mogelijkheden van artikel 23 van de Grondwet. De nieuwe wetgeving wordt op zijn vroegst per 1 augustus 2016 van kracht.

Onderzoek door LVO

De LVO doet op dit moment een onderzoek onder haar leden naar de gevolgen van het al dan niet stoppen van de kleinescholentoeslag en de gevolgen van krimp. Half maart worden de onderzoeksresultaten verwacht.

Korting Gemeentefonds

In het regeerakkoord is opgenomen dat met ingang van 2015 het Gemeentefonds met € 256 mln wordt. Aanleiding hiervoor is de veronderstelde onderbesteding van gemeenten voor onderwijshuisvesting (motie van Kamerlid Haersma-Buma). Het kabinet voegt dit geld toe aan de lumpsum van het funderend onderwijs (primair en voortgezet onderwijs).

Wat betekent dit voor gemeenten?

Deze korting heeft negatieve gevolgen voor de integrale huisvestingsplannen onderwijshuisvesting van gemeenten. Het geld kan namelijk binnen de lumpsum niet geormerkt worden en schoolbesturen mogen, binnen de huidige wetgeving, niet investeren in nieuwbouw (het zogenaamde investeringsverbod Primair Onderwijs). Deze overheveling betekent dus dat dit geld verloren gaat voor nieuwbouw van scholen in het Primair Onderwijs. De LVO heeft enige tijd geleden tijdens een bijeenkomst van de sectie FMH onder haar leden gepeild hoe de gemeenten met deze korting omgaan. Uit die peiling blijkt dat ongeveer de helft van de gevraagde gemeenten de korting binnen de totale begroting opvangt en de andere helft brengt de korting ten laste van de onderwijshuisvesting.

Standpunt VNG

De VNG vindt dat deze uitname in strijd is met de bestuurlijke afspraken rond het Gemeentefonds: de uitname gaat namelijk niet gepaard met een overheveling van taken. De VNG zal bij het Rijk pleiten voor een verruiming van het zogenaamde investeringsverbod voor het Primair Onderwijs.

Samen met de PO-raad is er een kwaliteitskring Onderwijshuisvesting ingesteld in 2012. Deze kwaliteitskring heeft een helder en eenduidig kader ontwikkeld voor de verbetering van de kwaliteit van onderwijshuisvesting. De uitname van de € 256 miljoen en het investeringsverbod voor het Primair Onderwijs belemmeren dit streven in grote mate.

Ronde tafelgesprek

Op 5 februari had een delegatie van een aantal gemeenten een overleg met de onderwijscommissie van de Tweede Kamer. Ook tijdens dat overleg werd gepleit voor het terugdraaien van de korting. Tot nu toe heeft het overleg niet het gewenste resultaat opgeleverd.